

บทคัดย่อ

บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเกษตรกรในการจัดไร่นาสวนผสม

อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่

โดย

นางสาวรุ่งทิwa เปรมอำพล

เมษายน 2543

ประธานกรรมการที่ปรึกษา: อาจารย์นำเฟิซ วิณิชยกุล

ภาควิชา/คณะ: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และสหกรณ์การเกษตร คณะธุรกิจการเกษตร

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบถึง 1) ลักษณะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรที่จัดไร่นาสวนผสม ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ 2) ทัศนคติของเกษตรกรต่อการจัดไร่นาสวนผสม และเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มเกษตรกรตามทัศนคติ 3) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเกษตรกรในการจัดไร่นาสวนผสม 4) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากเกษตรกรที่มีการจัดไร่นาสวนผสม มีขอบเขตการศึกษาอยู่ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยผู้ให้ข้อมูลได้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปรับโครงสร้างและระบบการผลิต (คปร.) ของกรมส่งเสริมการเกษตร ในส่วนของไร่นาสวนผสมจำนวนทั้งสิ้น 145 คน และมีการสุ่มตัวอย่างเกษตรกรจำนวน 73 คน เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ ได้นำผลการศึกษามาประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ โดยใช้หลักสถิติสมการถดถอยพหุคูณ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ในส่วนของการวัดทัศนคติได้ใช้การวัดทัศนคติของลิเคิร์ต สรุปผลการวิจัยดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีอายุ 28 - 38 ปี มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการอบรมเพิ่มเติมในปี 2540 มีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2 คน มีรายได้ในปี

2540 ระหว่าง 112,201 - 140,800 บาท ใช้เงินทุนมาจากการกู้ยืม มีเนื้อที่ทำการเกษตร 2 - 8 ไร่ และมีที่ดินเป็นกรรมสิทธิ์ของตนเองทุกคน

การวัดทัศนคติของเกษตรกร ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า กลุ่มเกษตรกรตัวอย่างทั้งสิ้น 73 คน มีกลุ่มเกษตรกรที่มีทัศนคติดีมากจำนวน 46 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 63.01 กลุ่มที่มีทัศนคติดี มีจำนวน 15 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20.55 และกลุ่มที่มีทัศนคติเป็นกลาง มีจำนวน 12 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 16.44 ส่วนเกษตรกรที่มีทัศนคติไม่ดี และไม่ดีมากไม่มี

การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างเกษตรกรที่มีทัศนคติต่อการจัดไร่นาสวนผสม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เกษตรกรที่มีทัศนคติดีมาก กลุ่มที่ 2 เกษตรกรที่มีทัศนคติดี และกลุ่มที่ 3 เกษตรกรที่มีทัศนคติเป็นกลาง จากผลการศึกษาปรากฏว่า อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การอบรม เนื้อที่ทำการเกษตร จำนวนแรงงานในครัวเรือน มีความแตกต่างระหว่างเกษตรกรทั้งสามกลุ่ม คือ กลุ่มที่มีทัศนคติดีมาก กลุ่มที่มีทัศนคติดี และกลุ่มที่มีทัศนคติเป็นกลาง อย่างมีนัยสำคัญ 0.05 ส่วนแหล่งเงินทุน รายได้ และสภาพการถือครองพื้นที่ทำการเกษตร ไม่มีความแตกต่างระหว่างกลุ่ม

การทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเกษตรกรต่อการจัดไร่นาสวนผสม ได้ใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาปรากฏว่า อายุ ประสบการณ์การอบรม และเนื้อที่ทำการเกษตร มีอิทธิพลต่อทัศนคติของเกษตรกรต่อการจัดไร่นาสวนผสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 อายุมีค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ (-0.497) แสดงให้เห็นว่า หากเกษตรกรมีอายุมากขึ้น 1 ปี ทัศนคติของเกษตรกรจะมีแนวโน้มลดลงร้อยละ 0.497 เนื้อที่ทำการเกษตร มีค่าสัมประสิทธิ์เท่ากับ (-0.898) แสดงให้เห็นว่า ถ้าเกษตรกรมีเนื้อที่ทำการเกษตรลดลง 1 ไร่ จะมีแนวโน้มของทัศนคติที่ลดลงร้อยละ 0.898 และประสบการณ์การอบรม มีค่าสัมประสิทธิ์ 2.352 แสดงให้เห็นว่าถ้าเกษตรกรได้รับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น 1 ครั้ง จะมีแนวโน้มของทัศนคติที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.352

ปัญหา อุปสรรค ของเกษตรกรต่อการจัดไร่นาสวนผสม ได้แก่ 1) ราคาปัจจัยการผลิตมีราคาแพง เช่น ยาปราบศัตรูพืช ปุ๋ย 2) ราคาผลผลิตที่ไม่มีเสถียรภาพ 3) ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และ 4) โรคแมลง ศัตรูพืช ซึ่งเกษตรกรมีข้อเสนอแนะที่สามารถสรุปได้คือ เกษตรกรต้องการให้ภาครัฐเข้ามาช่วยเหลือในเรื่องต่อไปนี้ 1) การประกันราคาผลผลิตให้แน่นอน 2) ส่งผู้เชี่ยวชาญทางด้านการตลาดมาชี้แนะแนวทางการปลูกพืช หรือเลี้ยงสัตว์ เพื่อให้ผลผลิตออกมาตรงตามความต้องการของตลาด 3) ควรมีการแนะนำส่งเสริมความรู้ในด้านการผลิต และ 4) ควรมีการแก้ไขราคาปัจจัยการผลิตให้ต่ำกว่าปัจจุบัน